

Núm. 5 - DISEMBRE 1989

CdD Ca la Dona

12216

75 PTES.

EDITORIAL

Doncs sí, ja veieu. Vaja, si veniu per la casa ho podríeu veure... La Comissió de Local de Ca la Dona ens hem gastat unes pessetones per acondicionar una gran sala bar, maca, lluada, lluminosa, neta... No és que se'ns hagi fet un forat a la butxaca ni que els bafs alcohòlics ens hagin enterbolit l'enteniment. Simplement hem posat en pràctica el projecte, tantes vegades parlat, de crear un espai de trobada.

Totes volem de la casa quelcom més que un lloc de reunions i de magatzemament de "material de campanya". Un bar on trobar-nos amb les amigues; un espai on debatre temes d'interès, on fer presentacions de llibres, pel·lícules, el que surti... Un espai on cada vegada ens trobem més dones i que sigui punt de referència, on cada dona trobi el seu espai.

Fer de Ca la Dona aquest espai desitjat i conservar-lo com cal no depèn només de la Comissió de Local, sinó de totes les que ens hi belluguem i de totes aquelles que vulguin participar-hi. Oi que sí? Doncs xim, xim, ja us convidarem a la inauguració del bar.

Ca la dona

Gran Via, 549-4º 1ª

08011 Barcelona

Tel. 323 33 07

Horari: de dilluns a divendres de 18 a 21

D.L.: B-22.331/89

La IV Fira Internacional del Llibre Feminista de Barcelona, informa...

Sota aquest nom tan llarg i pompos s'amaga un projecte ple d'il·lusions que totes les dones, especialment les feministes, hauran de fer seu perquè arribi a bon port.

Pensem que aquesta Fira tindrà el contingut que les dones vulguem i puguem donar-li, per això és important que les dones del Moviment Feminista hi participem i la fem nostra. És el camí perquè realment, com diu el seu nom, sigui una Fira feminista.

Ens agradaria que la Fira, al marge del seu aspecte més professional, fos un espai d'intercanvi i de debat feminista, que servís també com a plataforma per al Moviment, i això només serà una realitat si, des del feminisme, es proposen temes de discussió i s'articulen propostes, tant per als dies que duri la Fira, com per abans i després de la Fira.

Després d'aquesta declaració d'intencions que tan rodona ens ha sortit, voldríem informar-vos, a grans trets, de la història de la Fira i en què consistirà aquesta IV Fira.

Les Fires Internacionals del Llibre Feminista tenen ja una tradició consolidada després de les experiències de Londres'84, Oslo'86 i Montreal'88. Les Fires volen presentar les realitzacions de les dones de tot el món en l'àmbit de la cultura escrita —literària, de reflexió i de divulgació—, tot facilitant els contactes i intercanvis entre editorials, distribuïdores, agències literàries, llibreries, biblioteques, autores i d'altres professionals del món de l'edició, i, evidentment, les lectores...

La IV Fira tindrà lloc a les Drassanes del 19 al 23 de juny de 1990, és a dir, s'acabarà amb una verbena que hauria de ser sonada...

El tema central de la fira també té un nom que Déu n'hi do...: LA DONA COM A CREADORA, TRANSMISSORA I CONSUMIDORA DE CULTURA EN LA DÈCADA DELS 90.

Les activitats que hi ha previstes, a part de conèixer les últimes nove-

tats en la creació literària, assagística i científica de les dones, i també el que fa al pensament feminista, són, de moment, aquestes:

Presentacions de llibres per part de diverses autores, taules rodones, debats i conferències. S'organitzaran tallers amb la participació de destacades autores de diferents països, en els quals es tractarà el tema central des de diversos punts de mira, per exemple: Ginocrítica; Política, pau i ecologia: noves estratègies per a les dones en la dècada dels 90; Noves aportacions feministes al camp científic; Converses amb autores al voltant de la seva obra i vida; Les dones com a consumidores de cultura; L'escriptura lesbiana als 90; o/i els que se suggereixin.

Hi haurà, també, d'altres activitats al voltant de la creació cultural de les dones: Setmana de cine, a la Filmoteca de Barcelona. Representacions d'obres teatrals. Recital de música de cantautores de la Mediterrània. Presentació de vídeos. Exposició al carrer de còmics de dones sobre el món del llibre. Exhibició d'il·lustracions a càrrec de grafistes i il·lustradores...

Repetim que, en aquest moment, tot és encara a les beceroles, és a dir, es pot canviar i revisar. Agraïrem tant la participació com qualsevol proposta i suggeriment.

Aprofitem i agraïm l'espai que ens ha brindat aquest butlletí per fer extensiva la invitació a qualsevol parcel·la del Moviment Feminista.

Si voleu més informació, adreceu-vos:

IV FIRA INTERNACIONAL DEL LLIBRE FEMINISTA

(Comitè Gestor: Maria José Aubet, Mireia Bofill i Rosa Segarra)
Casa Elizalde, València, 302,
08009 Barcelona. Tel. (93) 487 28 94. Fax 343215.

Compte Corrent nº:

laSal Fira

0457/02/0000566-71

Caixa de Pensions

Fins ben aviat, una abraçada.

Per què no hi som les feministes? Notes per a un debat

M'agradaria aprofitar la vostra oferta d'espai de debat del butlletí últim, però no seguint la suggerència primera sobre el llenguatge, sinó per contestar a un altre tema encetat a l'editorial: la relació del nostre Moviment amb el que representa la data del 1 de maig i les lluites laborals de les dones.

El tema és complex, crec que polèmic i de fons, com per resoldre'l en una simple nota, escrita, d'altra banda, amb força precipitació; el que voldria apuntar ací és el dubte que, possiblement, com jo, moltes de vosaltres haureu tingut, durant les jornades de lluita de les treballadores de Jaegger, i dels que la premsa qualificava de 'treballadors de la neteja', que no eren sinó treballadores de la neteja. Com és que no hi èrem com a Moviment, donant-los suport en les seves accions, prenent posició sobre el contingut de les seves reivindicacions, des del començament, comproment-nos amb la seva lluita? Per què som capaces de fer-ho al voltant de les agressions i violacions, de les sentències inacceptables dels últims mesos, però no ens afegim a les lluites contra la discriminació laboral, sigui per reclamar igualtat de sous, o millora de les condicions laborals en treballs tipificats com a femenins?

Estic d'acord amb l'editorial en la seva crida global a reprendre aquest àmbit d'actuació. Evidentment, aquest és el sentit del que vull dir ací, però no crec, com sembla entendre's en el text, que la cosa sigui tan senzilla, ni que aquesta situació sigui purament accidental, de manera que tan sols amb un "apa som-hi" canviaria. Per començar, crec que plantegeu massa ràpidament que "com a col·lectiu de dones poca cosa tenim a dir" sobre el que representa un 1 de maig. El Moviment Feminista ha estat en altres moments molt lligat a les reivindicacions i a les lluites de les dones treballadores. El que es podria considerar el seu inici públic a Catalunya, les I Jornades Catalanes de la Dona, al 1976, va tenir la presència important de les dones de la lluita de Rocá i les de

Motor Ibèrica, vestides amb els seus 'monos' informant. Les reivindicacions de totes les dones als seus llocs de treball: igualtat d'oportunitats, a igual treball igual salari, no als acomiadaments encoberts per maternitat o absentisme —per atendre mainada o malalts—, guarderies gratuïtes —amb discussions si havien d'estar al lloc de treball o als barris— eren les reivindicacions del moviment durant la segona meitat dels anys 70. Al mateix temps que reivindicàvem el dret al propi cos, avortament lliure i gratuït, reforma del Codi Penal en matèries de divorci, homosexualitat, adulteri i contracepció.

Evidentment eren moments en què, no només a l'estat espanyol, sinó a tota Europa, el nivell de lluites era molt important, i això donava força als moviments. Què ha passat des d'aleshores? El Moviment Feminista, al nostre país, ha patit el reflux polític general, és menys capaç d'organitzar a gran quantitat de dones, però, tanmateix, les idees feministes estan ampliament acceptades per partits de centre i de centre-dreta. Val a dir que les fórmules emprades per aquests són sovint superficials, demagògiques i en alguns casos totalment distorsionadores respecte del que serien les reivindicacions del feminisme; i que, aquests partits no admeten l'activisme i fomenten l'actitud que la majoria de les dones que es poden dir a sí mateixes feministes tenen: la passivitat, (perquè les lluites d'anys enrera no ens han dut enlloc -dirien).

El Moviment Feminista actiu i reivindicatiu ha deixat aquests temes més laborals. Als últims anys ens hem 'especialitzat' en campanyes al voltant de les conquestes legals encara pendents després del franquisme, ja conquerides a d'altres països occidentals, i al voltant de temes que; d'una banda localitzen l'opresió de les dones en l'espai individual i d'una altra banda, són els mateixos que aquestes feministes de partits de centre i dreta —millor exemple el PSOE— defensen, evidentment amb matisos i amb altres tàctiques de lluita. Allò important,

crec, és que hem deixat aquells temes que poden recollir les dones en els seus llocs de treball i que ens poden distingir clarament del feminisme del PSOE i d'altres de més a la dreta, ja que les lluites laborals de les dones mai podrien tenir el suport de les feministes de dretes que defensen els interessos capitalistes.

Queda un altre tema encara més polèmic, darrera de tot això, que també deixa de banda l'editorial: en els temes de violència envers les dones, d'agressions, ja sigui al carrer, a casa o a la feina, el nostre enemic clar és l'home, en general i en particular. Per contra, en els temes laborals, sembla difícil no reconèixer que l'enemic és l'empresari, el capitalista, però no ja per raó de gènere, sinó per raó material, econòmica. És a dir, podria ser una dona, i en alguns casos ho és. I això porta a plantejar-se clarament que la lluita és una lluita de classes i no de dones contra homes, perquè quan les feministes plantejem les reivindicacions que afectin a les dones treballadores, les dones burgeses no ho faran perquè estan més interessades en la perpetuació del sistema que explota les treballadores i dona beneficis al capital. Evidentment en molts casos la lluita de les dones als llocs de treball topa amb el boicot dels mateixos homes i pot semblar que hi ha una aliança "de gènere" gaire bé. Però s'ha de recordar que la situació reflecteix el triomf del "divideix i venceràs" que tan bé li resulta al sistema capitalista, i que els obrers homes, inclosos els sindicalistes i buròcrates sindicals han d'entendre que la lluita contra la desigualtat de salaris, i la lluita contra els acomiadaments forçosos, o els contractes temporals, o per la reducció de jornada, són totes una mateixa lluita.

D'això i de molt més m'agradaria discutir...

Carmela Pérez Vidal
(Assemblea de
Dones Ensenyament)

Què fem unes dones com nosaltres en una societat com aquesta?

En el seminari realitzat per Dolores Juliano, a Ca la Dona la primavera passada, es van plantejar temes d'allò més suggeridors. Certament no ens va donar temps a aprofundir-hi, i esperem continuar fent-ho aquest curs 89-90.

Un dels temes tractats...

M'agradaria fer una ressenya —el més lleial possible— d'un dels temes exposats i que m'ha aportat elements de reflexió particularment interessants. Es tracta dels **MODELS D'ANÀLISI SOCIAL**, és a dir, el coneixement previ dels diferents models per després veure si algun d'ells ens serveix per analitzar la situació de la dona a la societat. (1)

El consens i el conflicte són a la base de les relacions socials; segons els moments i situacions dominarà més un element o un altre i en determinarà el tipus de relació que s'establirà —d'acord o d'enfrontament—. A partir d'aquests dos aspectes presents a la societat, hi ha analistes que destaquen especialment el *consens* i d'altres que consideren el conflicte com a eix central. Ens trobem així, amb dos models bàsics i contraposats que s'ofereixen com a mètode d'anàlisi de la dinàmica social.

1. Un model seria el de consens

Es tracta d'un model funcionalista. Considera que hi ha una relació tàcita d'acord entre subordinats i subordinats, en pro del conjunt del funcionament social.

Aquest és el que es presenta normalment com a model d'anàlisi del paper de la dona a la societat. Les dones (subordinades) serien així "còmplices" dels homes (subordinants). Els papers —diferenciats— de l'home i la dona s'entenen com a complementaris, desiguals. Es tractaria d'una relació jeràrquica mútuament consensuada. Segons aquest model la societat és estable.

I, què dir?...

Certament podem constatar que —aparentment, com a mínim— a la societat hi ha acord en la relació

entre homes i dones. Ara bé, això no treu l'existència de conflictes —de vegades, de greus conflictes— dins aquestes relacions.

A més, aquest model no considera els motius d'aquest "acord" ni la manera de mantenir-lo; no analitza per què les dones assumeixen un paper de dependència i submissió. Raons que van més enllà de l'interès per mantenir un equilibri social.

2. L'altre seria el model de conflicte

El més conegut és el marxista, encara que no és l'únic. Parteix de l'existència de dos sectors contraposats: els dominants (beneficiats) i els subordinats (perjudicats). No hi ha acord i sí conflicte entre tots dos grups ja que la societat és dinàmica.

L'estabilitat aparent no seria deguda a una relació de consens sinó a la correlació de forces; quan augmenta l'acció de S (subordinats) augmenta l'acció de D (dominants), és a dir, la repressió, per mantenir, recuperar, l'estabilitat. La violència seria doncs un indicador del grau de conflicte i no un element grauit.

El control ideològic

El sector dominant s'imposa mitjançant el control ideològic que realitza a través del llenguatge (comunicació), l'ensenyament (l'escola)... Pot, a més a més, assumir *modificacions ideològiques* segons les pressions rebudes, o segons les necessitats, i mantenir l'estabilitat del sistema.

Així, podem dir, no existeix UNA ideologia patriarcal. Segons els països i societats la dominació dels homes envers les dones actua de diferents maneres; partint que l'eix central és la discriminació i opressió de la dona, la desigualtat social, la forma que aquesta discriminació pren, és diferent segons les cultures i països. És bastant evident; l'opressió de les dones a l'Iran no es manifesta de la mateixa manera, ni en el mateix grau, que a l'Estat espanyol (2). Igualment, en un mateix país, en una mateixa cultura,

l'ideologia patriarcal *es redefineix* —encara que sigui parcialment— segons els interessos socials. El sector D pot reestructurar la seva estratègia, pot abandonar certes reivindicacions patriarcales i incorporar-ne altres de noves. Si fem memòria en podríem trobar un bon grapat: la castedat / relacions sexuals lliures, matrimoni de per vida / divorci, prohibició del vot i de la participació política / "igualtat" de drets... (3). **PROGRÉS, PROGRÉS?...**

De vegades els canvis de valors —impulsats pels poders— ens els venen com a *absolutament possitius* en nom del **PROGRÉS**. Per exemple, la "lliure" competència entre les persones —l'exaltació de la competitivitat— ens la presenten com un avenç de la societat d'igualtat enfront dels privilegis patrimonials del "feudalisme". Progrés però no vol dir forçosament millora per a tothom; moltes vegades vol dir simplement canviar de forma de subordinació (4).

"Divide y vencerás"

Una altra manera d'imposar el poder reinant del sector D sobre el conjunt, és creant l'enfrontament entre els sectors marginats. Certament, hi ha sectors que comparteixen —conscientment o inconscientment— la ideologia del poder però que estan *objectivament* enfrontats al sector dominant en tenir les seves llibertats restringides. Però els elements de marginació no sempre coincideixen —entre uns grups i els altres— i sorgeixen així, insolidaritats (que són estimulades pel grup dominant). Trobem, per exemple, obrers masculistes, dones racistes... Es pot donar que un grup marginat comparteixi la ideologia dominant excepte pel que fa al seu element de discriminació (5).

El guetto

Ens atorguen àmbits d'actuació diferenciats per a cada grup, guetto. En opinió de la Dolores tots els àmbits socials estan impregnats de la ideologia dominant, però no per això els hem d'abandonar. "Es pot

penetrar en aquests àmbits i fer dissidència" deia ella. De la mateixa manera es pot entrar en els àmbits "vetats" i assumir els valors ideològics dominants: no es fa llavors dissidència... Parlant de les dones, molt freqüentment l'ascens de dones a l'escala del poder no comporta reducció dels valors masculistes (i no per això les hem de criticar *més* que als homes que fan el mateix). Certament, per accedir a llocs destinats tradicionalment als homes la forma més senzilla de fer-ho és adoptant els valors dominants, els valors masculins (6).

L'autofirmació col.lectiva

Quan parlem del control ideològic i de la parcel·lació dels grups marginats, veiem que pel que fa a les dones la INSEGURETAT I L'AUTOMENYSPREU són dos dels factors d'opressió més importants. La INDIVIDUALITZACIÓ mitjançant el tancament a la llar n'és un altre.

Un dels plantejaments que ens fem les dones en la lluita col.lectiva és *autoafirmar-nos* i ocupar els espais socials que ens puguin interessar, encara que tradicionalment ens estiguin vetats, i ho fem de *forma col.lectiva* i no només individual.

Al llarg de la història les dones hem lluitat per tenir els mateixos drets que els homes, no simplement "formals" sinó reals. Molts avenços hem fet, però no n'hi ha

prou amb el "dret" al treball assalariat, si aquest va acompanyat de la discriminació laboral i de la doble jornada. No n'hi ha prou amb una llibertat sexual "normalitzada" que comporta entre d'altres una homosexualitat engabiada en el guetto... Per tant, cal continuar amb la lluita reivindicativa i de denúncia, així com amb l'autoafirmació mitjançant el reconeixement dels aspectes positius de ser dones. De vegades caiem en el parany que ens imposa el sistema i que ens fa fer una lectura de nosaltres mateixes en negatiu, desdenyant allò que ens diuen hem de menysprear, encara que realment sigui positiu per a nosaltres. Així, es fomenta l'automenyspreu i la culpabilitat. Hem d'aprendre a fer la nostra pròpia lectura del paper de les dones a la societat, dels seus valors positius i negatius.

Dissidència

Dolores parlava d'una lluita en positiu, sortint del victimisme (sense negar que moltes vegades som víctimes) intervenir amb ànim de dissidència, de rebel·lia, de canviar els valors dominants, de subvertir el sistema.

I solidaritat

La solidaritat amb d'altres grups discriminats, oprimits —pràctica freqüent del Moviment Feminista—

també es reconeix necessària. És una manera de juntar forces constatar que no són discriminacions estanques, separades, sinó que tenen arrels comunes.

I per acabar, encara que també podria dir i per començar...

La manera com el sistema intenta imposar el seu model ideològic mitjançant la desvalorització, i l'auto-desvalorització, la discriminació, la biologització, la violència, les pressions morals, religioses i legals... ha estat un altre debat encetat, el qual us podríem parlar en un altre moment.

Amb aquesta ressenya potser se us posin les dents llargues pensant en els propers seminaris —que és del que es tracta—. A més, teniu molts elements per analitzar, debatre, matisar, polemitzar... en grup, en solitari o amb les "amigües". Us resultarà quasi tan interessant com ens va resultar a nosaltres, i dic quasi, perquè us faltarà la presència insubstituïble de Dolores Julia-no...

Marité Beiras

NOTES

(1) Conscients que els models creats fins ara pateixen d'una perspectiva especialment "masculina", potser ens haurem de buscar models propis o bé incorporar als existents una perspectiva feminista.

(2) Fins i tot hi ha diferències en la relació entre homes i dones a Andalusia i a Galícia, encara que aquesta varietat no és comparable a l'anterior donat que a tots dos països es regula per les mateixes lleis, les mateixes normes; però hi ha característiques culturals diferencials.

(3) Que el poder incorpori canvis, "integrar" reivindicacions no vol dir que sigui negatiu per a les dones; de vegades al·legereixen situacions d'opressió. A més, comporten tot un seguit de contradiccions i conflictes diversos per al sector dominant.

(4) Encara que sigui baixar al nivell de l'anecdòtic, la incorporació de les rentadores va "reduir" l'esclavitud de la dona, però no li va treure la responsabilitat de rentar; d'altra banda, quan les dones rentaven al safareig col·lectiu tenien la compensació de compartir un espai comú i propi amb d'altres dones, lloc de trobada i comunicació...

(5) Compartir o no interessos amb el sector dominant marca diferències també entre les mateixes dones segons la seva pertinença a una o altra classe social.

(6) Això ens ha portat a una polèmica força interessant que esperem continuar en un proper seminari, respecte a la participació de la dona en els àmbits de poder polític.

Què fem unes dones com nosaltres en una societat com aquesta?

En el seminari realitzat per Dolores Juliano, a Ca la Dona la primavera passada, es van plantejar temes d'allò més suggeridors. Certament no ens va donar temps a aprofundir-hi, i esperem continuar fent-ho aquest curs 89-90.

Un dels temes tractats...

M'agradaria fer una ressenya —el més lleial possible— d'un dels temes exposats i que m'ha aportat elements de reflexió particularment interessants. Es tracta dels **MODELS D'ANÀLISI SOCIAL**, és a dir, el coneixement previ dels diferents models per després veure si algun d'ells ens serveix per analitzar la situació de la dona a la societat. (1)

El consens i el conflicte són a la base de les relacions socials; segons els moments i situacions dominarà més un element o un altre i en determinarà el tipus de relació que s'establirà —d'acord o d'enfrontament—. A partir d'aquests dos aspectes presents a la societat, hi ha analistes que destaquen especialment el *consens* i d'altres que consideren el conflicte com a eix central. Ens trobem així, amb dos models bàsics i contraposats que s'ofereixen com a mètode d'anàlisi de la dinàmica social.

1. Un model seria el de consens

Es tracta d'un model funcionalista. Considera que hi ha una relació tàcita d'acord entre subordinats i subordinats, en pro del conjunt del funcionament social.

Aquest és el que es presenta normalment com a model d'anàlisi del paper de la dona a la societat. Les dones (subordinades) serien així "còmplices" dels homes (subordinats). Els papers —diferenciats— de l'home i la dona s'entenen com a complementaris, desiguals. Es tractaria d'una relació jeràrquica mútuament consensuada. Segons aquest model la societat és estable.

I, què dir?...

Certament podem constatar que —aparentment, com a mínim— a la societat hi ha acord en la relació

entre homes i dones. Ara bé, això no treu l'existència de conflictes —de vegades, de greus conflictes— dins aquestes relacions.

A més, aquest model no considera els motius d'aquest "acord" ni la manera de mantenir-lo; no analitza per què les dones assumeixen un paper de dependència i submissió. Raons que van més enllà de l'interès per mantenir un equilibri social.

2. L'altre seria el model de conflicte

El més conegut és el marxista, encara que no és l'únic. Parteix de l'existència de dos sectors contraposats: els dominants (beneficiats) i els subordinats (perjudicats). No hi ha acord i sí conflicte entre tots dos grups ja que la societat és dinàmica.

L'estabilitat aparent no seria deguda a una relació de consens sinó a la correlació de forces; quan augmenta l'acció de S (subordinats) augmenta l'acció de D (dominants), és a dir, la repressió, per mantenir, recuperar, l'estabilitat. La violència seria doncs un indicador del grau de conflicte i no un element grauit.

El control ideològic

El sector dominant s'imposa mitjançant el control ideològic que realitza a través del llenguatge (comunicació), l'ensenyament (l'escola)... Pot, a més a més, assumir *modificacions ideològiques* segons les pressions rebudes, o segons les necessitats, i mantenir l'estabilitat del sistema.

Així, podem dir, no existeix UNA ideologia patriarcal. Segons els països i societats la dominació dels homes envers les dones actua de diferents maneres; partint que l'eix central és la discriminació i opressió de la dona, la desigualtat social, la forma que aquesta discriminació pren, és diferent segons les cultures i països. És bastant evident; l'opressió de les dones a l'Iran no es manifesta de la mateixa manera, ni en el mateix grau, que a l'Estat espanyol (2). Igualment, en un mateix país, en una mateixa cultura,

l'ideologia patriarcal *es redefineix* —encara que sigui parcialment— segons els interessos socials. El sector D pot reestructurar la seva estratègia, pot abandonar certes reivindicacions patriarcales i incorporar-ne altres de noves. Si fem memòria en podríem trobar un bon grapat: la castedat / relacions sexuals lliures, matrimoni de per vida / divorci, prohibició del vot i de la participació política / "igualtat" de drets... (3). **PROGRÉS, PROGRÉS?**...

De vegades els canvis de valors —impulsats pels poders— ens els venen com a *absolutament possible* en nom del **PROGRÉS**. Per exemple, la "lliure" competència entre les persones —l'exaltació de la competitivitat— ens la presenten com un avenç de la societat d'igualtat enfront dels privilegis patrimonials del "feudalisme". Progrés però no vol dir forçosament millora per a tothom; moltes vegades vol dir simplement canviar de forma de subordinació (4).

"Divide y vencerás"

Una altra manera d'imposar el poder reinant del sector D sobre el conjunt, és creant l'enfrontament entre els sectors marginats. Certament, hi ha sectors que comparteixen —conscientment o inconscientment— la ideologia del poder però que estan *objectivament* enfrontats al sector dominant en tenir les seves llibertats restringides. Però els elements de marginació no sempre coincideixen —entre uns grups i els altres— i sorgeixen així, insolidaritats (que són estimulades pel grup dominant). Trobem, per exemple, obrers masculistes, dones racistes... Es pot donar que un grup marginat comparteixi la ideologia dominant excepte pel que fa al seu element de discriminació (5).

El guetto

Ens atorguen àmbits d'actuació diferenciats per a cada grup, guetto. En opinió de la Dolores tots els àmbits socials estan impregnats de la ideologia dominant, però no per això els hem d'abandonar. "Es pot

penetrar en aquests àmbits i fer dissidència" deia ella. De la mateixa manera es pot entrar en els àmbits "vetats" i assumir els valors ideològics dominants: no es fa llavors dissidència.. Parlant de les dones, molt freqüentment l'ascens de dones a l'escala del poder no comporta reducció dels valors masculistes (i no per això les hem de criticar més que als homes que fan el mateix). Certament, per accedir a llocs destinats tradicionalment als homes la forma més senzilla de fer-ho és adoptant els valors dominants, els valors masculins (6).

L'autofirmació col.lectiva

Quan parlem del control ideològic i de la parcel·lació dels grups marginats, veiem que pel que fa a les dones la INSEGURETAT I L'AUTOMENYSPREU són dos dels factors d'opressió més importants. La INDIVIDUALITZACIÓ mitjançant el tancament a la llar n'és un altre.

Un dels plantejaments que ens fem les dones en la lluita col·lectiva és *autoafirmar-nos* i ocupar els espais socials que ens puguin interessar, encara que tradicionalment ens estiguin vetats, i ho fem de *forma col·lectiva* i no només individual.

Al llarg de la història les dones hem lluitat per tenir els mateixos drets que els homes, no simplement "formals" sinó reals. Molts avenços hem fet, però no n'hi ha

prou amb el "dret" al treball assalariat, si aquest va acompanyat de la discriminació laboral i de la doble jornada. No n'hi ha prou amb una llibertat sexual "normalitzada" que comporta entre d'altres una homosexualitat engabiada en el guetto... Per tant, cal continuar amb la lluita reivindicativa i de denúncia, així com amb l'autoafirmació mitjançant el reconeixement dels aspectes positius de ser dones. De vegades caiem en el parany que ens imposa el sistema i que ens fa fer una lectura de nosaltres mateixes en negatiu, desdenyant allò que ens diuen hem de menysprear, encara que realment sigui positiu per a nosaltres. Així, es fomenta l'automenyspreu i la culpabilitat. Hem d'aprendre a fer la nostra pròpia lectura del paper de les dones a la societat, dels seus valors positius i negatius.

Dissidència

Dolores parlava d'una lluita en positiu, sortint del victimisme (sense negar que moltes vegades som víctimes) intervenir amb ànim de dissidència, de rebel·lia, de canviar els valors dominants, de subvertir el sistema.

I solidaritat

La solidaritat amb d'altres grups discriminats, oprimits —pràctica freqüent del Moviment Feminista—

també es reconeix necessària. És una manera de juntar forces constatar que no són discriminacions estanques, separades, sinó que tenen arrels comunes.

I per acabar, encara que també podria dir i per començar...

La manera com el sistema intenta imposar el seu model ideològic mitjançant la desvalorització, i l'auto-desvalorització, la discriminació, la biologització, la violència, les pressions morals, religioses i legals... ha estat un altre debat encetat, el qual us podríem parlar en un altre moment.

Amb aquesta ressenya potser se us posin les dents llargues pensant en els propers seminaris —que és del que es tracta—. A més, teniu molts elements per analitzar, debatre, matisar, polemitzar... en grup, en solitari o amb les "amigües". Us resultarà quasi tan interessant com ens va resultar a nosaltres, i dic quasi, perquè us faltará la presència insubstituïble de Dolores Julia-
no...

Marité Beiras

NOTES

(1) Conscients que els models creats fins ara pateixen d'una perspectiva especialment "masculina", potser ens haurem de buscar models propis o bé incorporar als existents una perspectiva feminista.

(2) Fins i tot hi ha diferències en la relació entre homes i dones a Andalusia i a Galícia, encara que aquesta varietat no és comparable a l'anterior donat que a tots dos països es regula per les mateixes lleis, les mateixes normes; però hi ha característiques culturals diferencials.

(3) Que el poder incorpori canvis, "integrar" reivindicacions no vl dir que sigui negatiu per a les dones; de vegades alleugereixen situacions d'opressió. A més, comporten tot un seguit de contradiccions i conflictes diversos per al sector dominant.

(4) Encara que sigui baixar al nivell de l'anecdòtic, la incorporació de les rentadores va "reduir" l'esclavitud de la dona, però no li va treure la responsabilitat de rentar; d'altra banda, quan les dones rentaven al safareig col·lectiu tenien la compensació de compartir un espai comú i propi amb d'altres dones, lloc de trobada i comunicació...

(5) Compartir o no interessos amb el sector dominant marca diferències també entre les mateixes dones segons la seva pertinença a una o altra classe social.

(6) Això ens ha portat a una polèmica força interessant que esperem continuar en un proper seminari, respecte a la participació de la dona en els àmbits de poder polític.

Celebració!! Per què, per a qui, per a què?

Per "commemorar" el 12 d'octubre la Comissió Catalana contra la Celebració del V Centenari va convocar les II Jornades per l'Alliberament dels pobles.

L'anomenada "celebració" arriba per un camí d'errors i prepotències històriques. Cinc-cents anys després és acollida i utilitzada per intel·lectuals i polítics que no dubten a voler celebrar el genocidi d'un poble.

Han passat cinc-cents anys des de l'ensopegada de Colom amb les Costes d'allò que creia que eren les Índies.

De què fa 500 anys?

Aquí

L'Espanya que se'ns mostra com a conqueridora d'Amèrica estava patint l'amputació més ferotge de la seva història.

Si refresquem la memòria històrica, ens adonarem que la conquesta espanyola reproduïa a Amèrica allò que passava aquí.

Per exemple, l'any 1562 Fray Diego de Landa cremava els Còdices maies a Yucatán seguint l'exemple del gran inquisidor Cardenal Cisneros, que l'any 1499 llençà a les flames tots els llibres islàmics.

Així doncs, aviat farà cinc-cents anys del regnat de les SSMM els Reis Catòlics, que van establir El Santo Oficio de la Inquisició amb l'objectiu de perseguir els heretges i sospitosos de judaisme. Per aquestes dates es decretà l'expulsió dels jueus de la conquerida Granada. De la mateixa època data la creació de la Santa Hermandad, primer cos de Policia Estatal, famosa per la seva crueltat.

Es concreta també l'expulsió dels gitanos i dels àrabs d'occident. És època de persecucions (dels Càtars entre d'altres). Corren temps d'intents per part de la monarquia d'aconseguir la "Unidad de España" (Navarra, Granada, Villalar, Cerdanya, Itàlia, Canàries, Galícia, Països Baixos).

S'accentua progressivament la discriminació home-dona. És l'època de la persecució de bruixes, por-

tadores aquestes de la saviesa popular conservada de generació en generació.

Es prohibeix, també, l'entrada de les dones a la universitat. I mentre tot això succeïa aquí...

Allà

La població d'Amèrica del Nord, Central i del Sud, alguns anys abans de ser "descoberta" el 1492, podia ésser d'uns 70 milions d'habitants. La minva d'aquesta població fou ràpida i fulminant amb l'arribada dels invasors. Comença, doncs, una llarga història de guerres d'ocupació. En nom de Déu es ven i compra codícia i brutalitat per aconseguir finalment l'anihilació d'un poble.

S'instaura l'esclavatge legal o de fet, el tràfic d'esclaus africans (on hi havia implicades famílies catalanes), les formes de treball servil ("repartos i encomiendas"), la destrucció de les seves formes de vida i de l'organització social, a més a més de la difusió de malalties portades pels colonitzadors. Tot això provoca la total davallada demogràfica dels pobles autòctons americans i parcialment dels pobles africans.

És cert que els Inques i els Asteques estaven en plena expansió imperial quan van ser enderrocats pels europeus (els conqueridors s'aliaren amb els pobles sotmesos per ells). Eren societats verticals dominades per reis, sacerdots i guerrers, on regien codis de costums, mites i tabús que deixaven poc espai a la llibertat. Però tot i que aquests centres eren els més repressius d'Amèrica, va ser molt pitjor el que va venir amb l'arribada dels invasors. Per exemple, els asteques castigaven l'adulteri amb la mort, però admetien el divorci per voluntat única de la dona o de l'home. Tenien esclaus, però els fills i filles d'aquests no neixien esclaus. Tant el casament etern com l'esclavitud van ser importats pels europeus en el segle XVI.

Es justifica, doncs, l'abús i l'explotació, tot adduint raons religioses, segons les pròpies cròniques dels colonitzadors "tots eren uns llibertins

II JORNADES
"PER L'ALLIBERAMENT DELS POBLES,
NO AL CINQUÈ CENTENARI"

Dies 9, 10 i 11 d'octubre
Centre Cívic La Sedeta

Comissió Catalana Contra la Celebració del Cinquè Centenari

i uns salvatges": — La població indígena caminava despullada; l'espectacle de la nuesa, segons l'arquebisbe Pedro Larraz, provocava "mucha lesión en el cerebro". El matrimoni mai no havia estat indisoluble en cap lloc d'Amèrica i la virginitat no tenia valor. A les costes del Carib i d'altres comarques l'homosexualitat era lliure (segons els conqueridors això ofenia molt més a Déu que la pràctica del canibalisme). En els seus informes els invasors no deixen de repetir que "aquells salvatges" tenien el malsà costum de banyar-se cada dia. I que com a punt màxim dels seus pecats creïen en els somnis.

En el segle XIX, amb la independència de les colònies, la població indígena canvia d'amo: als corregidors i "encomenderos" els succeïen els gamorals i hisendats.

Alguns pobles foren utilitzats com a força militar per les classes dominants (els criolls, descendents dels colonitzadors).

Als nous Estats Independents no hi ha lloc pel reconeixement del pluralisme ètnic. Totes les propostes polítiques tracten d'integrar l'indi/a en els substrats més baixos de l'estructura classista. Interessa, doncs, incorporar l'indi/a al nou modus de producció dominant, de manera que això permeti assegurar un mercat interior.

Fa cinc-cents anys els pobles conquerits d'Amèrica van començar a patir un sistema abominable que va necessitar i encara avui ne-

cessita mètodes cruels per poder imposar-se i créixer. L'expansió del "modus de producció" capitalista va destruir les cultures dels amerindis que resistiren la primera anihilació.

Que part del **genocidi continua** ho sap molt bé la població de les Selves de l'amazonia, la mesoamericana o la Maputxe, la de les reserves d'Amèrica del Nord, la gent d'Ayacucho o les poblacions limeñes; qui viu a les "favelas" o "ranchitos" o qui sobreviu a les muntanyes colombianes. Aquesta gent i d'altra és qui ens recorda el que **no** cal celebrar.

Parlar dels resultats i conseqüències en termes d'explotació i crisi econòmica, és parlar de magnituds astronòmiques de pobresa i usurpació: el deute extern és de 410.000 milions de dòlars, tres vegades el valor de les seves exportacions anuals.

Tot aquest desequilibri econòmic (tan rendible per al seu veí del Nord), s'aconsegueix, entre d'altres maniobres d'aprofitament, mitjançant el suport dels països rics als règims dictatorials d'alguns països americans, o si més no, "recomenant noves imatges" amb democràcies formals que proposin alguns canvis perquè no canviï res...

Encara avui tant des d'aquí com des d'allà (els governs) parlen de minories ètniques i de marginalitats per tractar de 40 milions de persones. Persones que en algun país són majoria (80% a Bolívia, més del 50% a l'Ecuador, al Perú i a Guatemala).

A tot aquest bloc de "fatalitats" cal afegir la del racisme, com a expressió ideològica del colonialisme, amb gran funcionalitat econòmica, política i fins i tot psicològica, es tracta de justificar la sobreexplotació i opressió de sectors socials diferents (abans esclaus, ara immigrants, abans sense ànima, ara sense diners).

Per què, per a qui?

Després de pinzellar alguns punts sobre la situació que pateix Amèrica Llatina i concretament la seva població indígena (situada en el darrer substrat de l'escala social) i després, d'haver recordat l'estat espanyol de fa cinc-cents anys, recordem el que deia Dolores Juliano en una xerrada:

- "Les dates no tenen per si ma-

teixen un significat, celebrar un esdeveniment és un acte polític que s'explica no per l'esdeveniment en sí, sinó per les conseqüències que se'n pretenen treure en el present".

Des d'aquesta perspectiva, el govern PSOE i el govern català articulen el seu interès per la celebració del V Centenari amb una política general:

1. Centralització a l'Estat espanyol; es commemora el model imperialista, l'estat centralista, la castellanització, unitat espanyola contra els drets nacionals dels pobles de l'Estat espanyol (no és casualitat que el 12 d'octubre se celebri el dia de la Raça (quina?), de la Hispanidad i de "Las Fuerzas Armadas").

2. Defensa d'interessos polítics, econòmics i ideològics de l'estat; -promoció de l'Estat espanyol com a interlocutor preferent del seu antic "imperi colonial", per tal d'obtenir beneficis econòmics.

- Vendre la "transició a la demo-

cràcia" com a model polític alternatiu als moviments indis i revolucionaris del continent.

3. Segurament sense remenar gaire trobaríem un grapat més d'interessos. Per acabar, podem afirmar que la "celebración del Descubrimiento", implica donar suport als processos actuals que a tota Amèrica Llatina estan reproduint el saqueig a la població indígena.

Cap celebració d'un Genocidi

Som molta la gent que denunciem aquesta celebració genocida.

Som molta la gent que únicament volem celebrar la memòria del poble americà i de tots els pobles oprimits. La memòria que utilitza les antigues fonts per acumular noves energies de lluita per l'alliberament dels pobles.

ALERTA! Corren temps de memòria i anti-celebracions. Tant aquí com allà.

Ruth

Toni Morrison, negra, feminista i d'esquerres

Quan el 1988, Toni Morrison va guanyar el premi Pulitzer amb *Be-loved*, la seva última novel·la, es va considerar que li havien donat una mica com a premi de consolació, ja que any rera any li ha estat negat el premi més prestigiós de les lletres nord-americanes: el National Book Award, fins al punt que un seguit d'escriptors i escriptores nord-americans i negres van escriure una carta de protesta realment interessant de llegir.

Per exemple, lliguen el cas i les causes del no reconeixement de Morrison a un altre gran escriptor negre: James Baldwin, tots dos són negres, i si bé Baldwin adjuntava a aquesta "tara", un altre "pecat", el fet de ser homosexual. Morrison hi afegeix el fet de ser dona, feminista i d'esquerres, característiques totes —especialment l'última— de difícil digestió per part de l'establishment. Una altra de les causes per les quals reclamaven el premi és per la pujada de llistó artístic i moral que ha suposat l'obra de Toni Morrison per a la literatura americana i per a Amèrica en general.

De la negritud i altres històries

Sula (1973), *la cançió de Salomón* (1977) i *La isla de los caballeros* (1981), els seus llibres anteriors traduïts, ja parlen de les grans preocupacions de l'autora, és a dir, l'esclavitud i com a viure-hi o, millor, sobreviure-hi; però no només això, sinó l'esclavitud i com recordar-la, com aprendre a sobreviure en aquesta crueltat extrema a partir dels exorcismes mífics i tribals. També parla de la història i la geografia d'aquesta esclavitud i com ha conformat les dones i els homes, i les relacions adultes i amb les criatures...

Sula parla ja, prenent com a fil argumental les relacions entre dues dones negres, d'aquesta geografia de l'esclavitud recurrent a tots els seus llibres; així, aquí comença a apuntar els atzarosos desplaçaments i migracions de la gent negra a través de l'extensa Nord-Amèrica, les diferències entre el nord i el sud, l'obsessió pel lloc

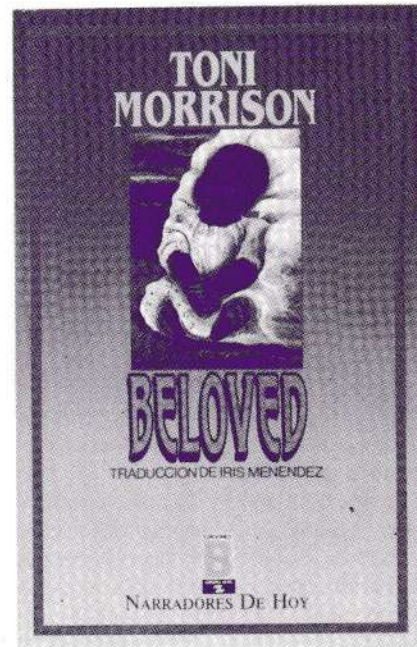
d'origen de la gent, que segurament reflecteix una preocupació real per l'origen i la història de la gent negra a Nord-Amèrica. *Sula*, però, també parla d'altres coses, parla, a vegades amb una ironia sagnant i sempre amb un ull crític i atent, de la determinada manera d'entendre la vida i les relacions en la comunitat negra, i entre la comunitat negra i blanca, de les seqüeles de la guerra, de la transformació física —de rural a urbana— d'una comunitat, de les, a vegades fresques i fàcils, relacions sexuals, i, a partir de les dues protagonistes, de dues maneres diferents, o potser no tan diferents, d'entendre la vida.

Del retorn als orígens i de fantasmes

La cançió de Salomón insisteix, de fet és un tret comú a tots els llibres, en la geografia de l'esclavitud; així, el protagonista arriba a obsessionar-se per descobrir i reconstruir el passat de la seva família, cosa que el portarà a fer un viatge cap al sud, cap als seus orígens, per intentar comprendre el seu present. En aquest llibre surt per primer cop la referència als pobles indis, el lligam entre les dues repressions i la solidaritat que desperten a l'autora. Les personatges femenines hi destaquen: un esplet de dones esplèndides plenes de força i saviesa que, de fet, puntegen tots els seus llibres.

Una altra qüestió que es comença a fer patent a mida que vas llegint els llibres de Morrison, és que els seus llibres parteixen d'un altre punt de vista: les i els protagonistes són negres rotunds, complexos, plens d'entitat, contradictoris, si cal, mai simples, ni caricaturitzats, ni tòpics, posseïdors i creadors d'una complexa, coherent i esplèndida cultura, que articula i dóna coherència al seu comportament; res de la criada de *Lo que el viento se llevó*, o de la visió interessada dels negres mig necis i sempre simples, que tan bé anava per embrutir-los i reduir-los a l'esclavitud.

Un altre punt destacable en

aquest llibre —present, però en tots, especialment en *BeLoved*— és l'aparició de l'element mític i sobretot de l'element fantàstic, així en aquest llibre veurem un negre emprendre el vol per retornar a Àfrica. En *BeLoved*, acceptarem la convivència amb una fantasma i l'encantament d'una casa.

Que en són d'estrany, aquests blancs!

La isla de los caballeros és un llibre un xic diferent de l'anterior, també tracta de la geografia de la gent esclava, però aquest cop, tot i que un tros del llibre passa a Nord-Amèrica, i molts dels seus personatges hi procedeixen, explica un altre tipus de migració i colonització: la del Carib, i quins són els camins i les motivacions que porten els diferents personatges a viure-hi. La novel·la agafa el toro per les banyes, però, en moltes altres coses, tracta sense concessions les actituds del masclisme, i a més, té la valentia de no eludir la difícil i esclavissadissa qüestió del masclisme negre. Fa una crítica, des de dins, és a dir, des de l'altre costat, al paternalisme antropològic, ple de bones intencions i, en definitiva, blanc, encaminat a fer-se perdonar les culpes i a esbargar la mala consciència; paternalisme que tant actua pel que fa a la gent negra, com als pobles indis, com als pobles "primitius".

Aquesta és la novel·la on més interrelació directa hi ha entre gent negra i blanca, ja que aquí també hi ha personatges protagonistes blancs. La gràcia de la qüestió consisteix en allò que abans deia del punt de vista, és insòlit encara, veure la història relatada des del punt de vista de la gent negra, és a dir, la gent que fa coses "estranyes", la gent incomprensible, que et pot sortir amb qualsevol estira-bot i caracteritzada per una psicologia inestable i capriciosa, no és, per una vegada, la negra sinó la blanca; així, els protagonistes negres es pregunten si, en definitiva, la gent blanca té sentiments, si s'estimen les criatures a pesar de ser tan estranys o té alguna lògica el que fan. Finalment, apareix una qüestió que també és un *leit-motiv* en Morrison: les difícils relacions amb les filles i els fills.

La història de la història

I per fi arribem a *Beloved*. La novel·la està inspirada en un fet real, Morrison va escriure-la a partir d'un retall de diari datat el 1855 i que donava compte de l'assassinat d'una negra de bolquers a mans de la seva mare, ja que va preferir veure-la morta que reduïda al no-res per l'esclavitud. La protagonista d'aquest fet era una esclava fugitiva anomenada Margaret Garner, que havia buscat aixopluc a Cincinnati, a casa de la seva sogra alliberada; aquest fet és la clau de volta sobre la qual es basteix la novel·la. Morrison autora de quatre llibres més, i que havia decidit no tornar a escriure a menys que alguna idea o alguna cosa realment important li obligués, es va veure impulsada —segons ella, compulsivament— a escriure *Beloved*.

Beloved és, doncs, fins al moment la culminació de tota la seva obra, els temes i les preocupacions que l'han portat a escriure qualsevol dels seus altres llibres, aquí es traven, s'encadenen i la porten a escriure una novel·la boníssima, emocionant, equilibrada, esgarriposa, dura i difícil i que malgrat això ha estat número u de vendes (doscents mil exemplars en pocs mesos) a Nord-Amèrica, és a dir, un best-seller.

Una obra mestra

La novel·la té totes les virtuts i la

riquesa de les altres tres juntes i cap dels seus defectes. Té una estructura treballada, plena de salts amunt i avall en la vida dels principals protagonistes i és certament enrevessada; de fet, el pas per la traducció —especialment en una novel·la com *Beloved*, plena, es veu, de "negrituds"— la complica més. Encara que és, però, d'una gran complexitat i equilibri, tot hi és mesurat i contingut: les qüestions apuntades a les altres tres, els grans temes de Toni Morrison, hi son tractades amb una gran economia de mitjans i d'una manera rotunda, lapidària, precisa.

Les dones aquí són ja un monument a la negritud, la independència, la dignitat i el motor de la Història. La geografia de l'esclavitud és tan complexa com el mateix llibre —el que en els altres llibres eren riuets, aquí és una xarxa que

brevivia— cap a Nord-Amèrica, i l'orella encara sent, a estones, una llengua perduda ara. Les relacions personals, especialment les que tenen amb les criatures pròpies, són analitzades amb una despietada mirada.

Si a aquesta lliçó d'història —de l'"altra" història, la feta des del punt de mira de la gent oprimida— li afegim una manera de narrar plena de ritme i que, a vegades, com la gent negra, canta, per resistir el dolor i sobreviure en un món hostil, si, a més a més, tenim en compte que a Ohio les estacions són espectaculars, és a dir, es comporten com una prima donna, i les fulles dels arbres, quan volen, són d'un verd decidit, si a tot això, encara, li sumem una història apassionant i apassionada, veurem que tenim una obra mestra a les mans.

Eulàlia Lledó

ho conté tot—. La cultura negra és una cultura definida i definitiva; la vida i els deambulars de les i els protagonistes són un recurs per donar-nos una lliçó d'Història, de la seva cronologia i de les lleis sobre l'abolició de l'esclavitud. L'aparició de fantasmes i dels exorcismes mífics i tribals lliguen amb una determinada manera d'entendre la vida i una determinada mirada sobre les coses; la relació i aparició del poble indi hi és contundent, palpable i creïble. La mirada cap enrera, va més enllà que mai: arriba fins als vaixells en els quals transportaven la gent negra —la meitat que so-

Bibliografia

Aquesta bibliografia recull només els llibres traduïts al castellà, ordenats segons l'any d'aparició en anglès.

Sula (1973) Col. "Libro amigo", 96. Edic. B, SA. Barcelona 1988.

La canción de Salomón (1977 Edit. Argos. Barcelona 1978 (1ª Edició). Col. "Libro Amigo", 93. Ed. B, SA. Barcelona 1988 (2ª Ed.)

La isla de los caballeros (1981) Col. "Libro amigo", 95. Ed. B, SA. Barcelona 1988.

Beloved (1987) Col. "Narradores de hoy" 19. Ed. B, SA. BCN 1988.

Una altra agressió sexual

Han passat ja alguns dies des que la Catalina Jiménez, una noia de setze anys, s'atrevis a denunciar el seu patró per agressió sexual.

Per a la Caterina el fet d'haver trobat la seva primera feina era motiu d'alegria. Tot just unes setmanes abans de l'agressió li havien renovat el contracte per sis mesos més i, fins i tot, li havien augmentat el sou. Això sí, amb una jornada laboral de vuit hores legals, que en la pràctica esdevenien deu o onze reals.

El dia 17 d'agost, Alejandro Marrodan, ex-policia nacional i patró de la Catalina, l'envia al magatzem. Allà l'aborda. La Catalina aconsegueix d'escapar-se'n, després, però, de sofrir la inevitable agressió.

Durant una setmana la Catalina calla l'agressió, però finalment decideix denunciar-la.

En aquest moment comença una altra història per a ella. No està sola. No és ella l'única que ha sofert un atac sexual, està disposada a continuar endavant.

Per això compta amb el recolza-

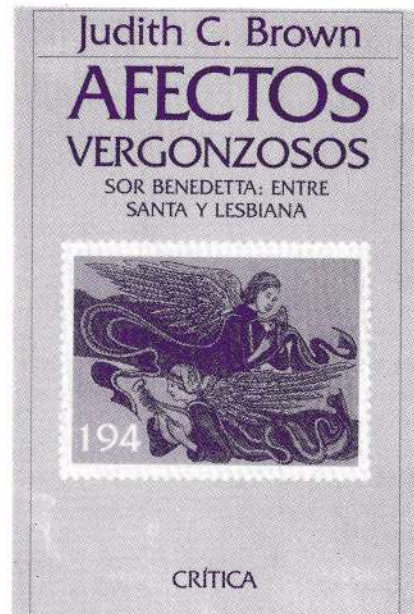
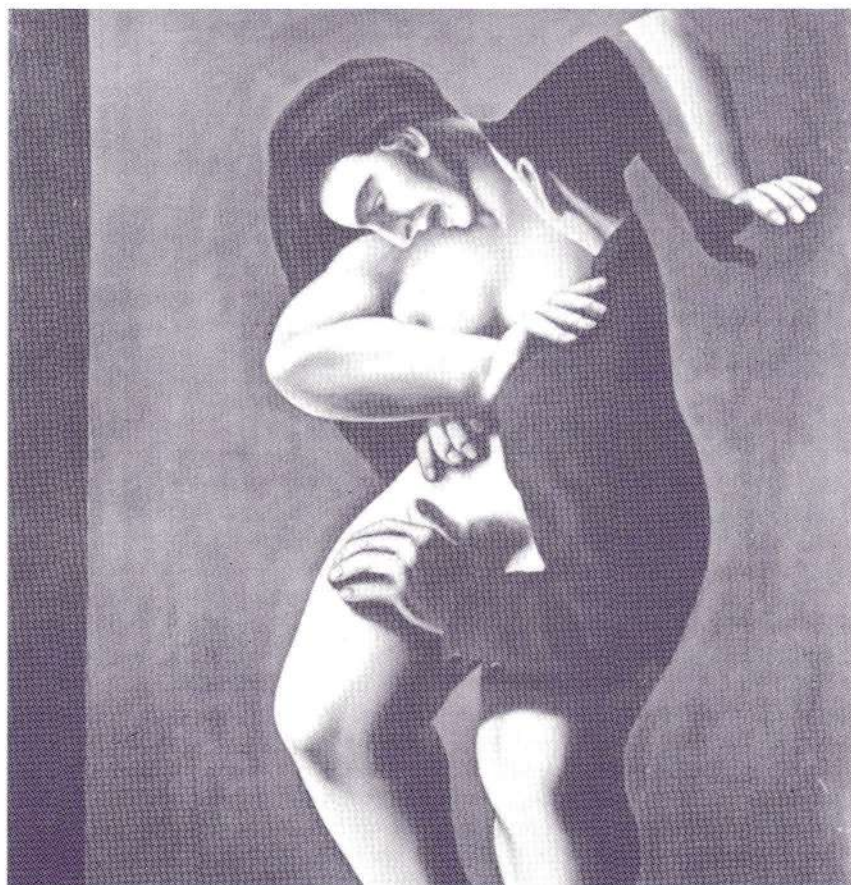
ment dels seus pares i germanes i amb la solidaritat del Grup de Dones de Nou Barris i la Vocalia de Dones del Turó de la Peira que, amb la Coordinadora d'AAVV i Entitats de Nou Barris i de Barcelona, hem impulsat una acusació popular contra Alejandro Marrodán. Perquè considerem que les agressions sexuals han de tenir un tractament social com atacs a la llibertat sexual de les persones.

No ha resultat una tasca fàcil això de fer entendre a tothom que les agressions sexuals tenen la mateixa importància que la qualitat de vida als nostres barris, la manca de vivendes, de recursos econòmics, etc.

La Catalina també ha hagut de suportar que el veïnat dubti de la seva paraula. De tota manera, ella ho té clar. "Ho estic passant malament però sé que la meua denúncia pot animar d'altres dones que viuen situacions com la meua".

Xaro

(Grup de Dones de 9 Barris)

Judith C. Brown
Afectos Vergonzosos
Editorial Crítica. Barcelona
1989. 182 pàgs. 995 ptes.

Afectos Vergonzosos, subtitulat Sor Benedetta: entre santa y lesbiana, és un llibre curiós; l'autora, historiadora de professió, estava remenant papers en l'Arxiu d'estat de Florència quan es va trobar per casualitat amb el cas, primer es va pensar que allò seria una nota a peu de pàgina per a un altre llibre.

A mida que s'hi va anar endinsant, però, la cosa va anar agafant entitat i es va convertir en una investigació autònoma. Tal com explica l'autora, mai no s'ha contemplat la possibilitat que la dona tingués una sexualitat no heterosexual, no és estrany, per tant, que durant l'edat mitjana i el Renaixement hi hagi poques referències i encara imprecises a aquesta qüestió. Només hi ha documentats quatre processos per lesbianisme a França, dos a Alemanya, un a Suïssa, un a Holanda i cap, fins al moment a Itàlia.

Aprofitant al màxim el que va trobar a l'Arxiu, que són dos incomplets i minsos fragments de la investigació que va sofrir Sor Benedetta, l'autora fa una sòlida descripció de l'època: de les famílies benestants, dels convents i de les monges durant la Contrareforma i també, clar, de la consideració sobre la sexualitat femenina que tenien les autoritats.

Eulàlia

Cigualtlampa.

Grup de teatre de Nicaragua

Dimecres, dia 18 d'octubre, moltes dones i alguns homes omplíem la sala del Centre Cívic del Guinardó per veure la representació d'un grup de teatre de Nicaragua. Si haguéssim de resumir l'efecte que ens causaren diríem que ens va impressionar la seva simplicitat i alhora la seva força. Sense escenari, sense decorats, amb un vestuari auster i una música molt ben trobada, aconseguiren d'emocionar-nos.

Quan van encendre els llums vam aprofitar per raptar una de les dones del grup i marejar-la a preguntes.

El nom del grup és Cigualtlampa, ens podries explicar per què aquest nom?

Vol dir "el lloc on les dones es van fer deesses", en llengua nahuatl.

Actualment el grup el formen Glòria Calero, Ana Ara, Glòria Ordoñez, Rosa Calero i Magali Quintana.

Sempre heu estat un grup de dones?

No. Quan va néixer el grup, a l'agost del 87, era mixt. Després els homes van ser mobilitzats i nosaltres vam continuar treballant. Llavors la nostra temàtica es va decantar cap a una problemàtica més específica de les dones. Quan els companys van tornar, van sorgir diversos problemes. El resultat, finalment, va ser que ens vam convertir en grup de teatre de dones.

Quina és l'orientació actual de la vostra activitat?

No estem al marge de la realitat política, social i cultural de Nicaragua. Problemes que nosaltres tractem a les nostres representacions han estat objecte de debats públics. El nostre naixement com a grup de teatre de dones coincideix amb les discussions que es portaven a terme al nostre país sobre les lleis de maltractaments, avortament, divorci, etc.

En aquest context ens vam plan-

tejar la possibilitat d'utilitzar el teatre com a mitjà de denúncia i debat d'aquesta problemàtica.

Per exemple, les agressions a les dones són un fet massa quotidià i que es viu com inevitable. A més es fa molt difícil parlar-ne obertament perquè les dones el viuen amb vergonya i culpabilitat; el teatre ha resultat una eina adient per analitzar la problemàtica i estimular el debat.

La sexualitat, l'autoafirmació, el treball domèstic són altres temes de les nostres representacions. El nivell de desinformació és molt gran. Hi ha coses elementals, com ara la regla, que continuen essent tabús al nostre país.

Viviu del teatre?

Som professionals. Estem finançades per diferents organismes internacionals. Ara estem preparant un projecte per aconseguir que ens mantinguin la subvenció. De tota manera, vam començar sense subvenció, així que ja trobarem la forma de continuar.

En realitat no ens dediquem exclusivament al teatre. També fem un programa de ràdio i tenim un Centre de Documentació a Matagalpa on les dones es poden informar sobre avortament, lesbianisme, agressions, etc. Tenim el pro-

jecte de muntar-hi un cafè-teatre per autofinanciar-lo.

Com organitzeu les vostres actuacions?

Estem en contacte amb diferents organitzacions: CDS (Comitè de Defensa Sandinista), AMNLAE (Agrupació de Dones), ATC (Associació de Treballadors Agrícoles), UNAC, APRO (Associació de Professionals), ... que ens conviden a fer actuacions a empreses, fàbriques, barris, poblats o zones de guerra. Aquest és un treball més directe, que ens serveix també per descobrir les preocupacions i les inquietuds de les dones. No ens presentem com a ideòlogues, com a teòriques, compartim la seva experiència. Utilitzem la representació com un estímul per plantejar públicament els problemes i després obrim el debat. Algunes obres exigeixen la participació del públic i així es fan evidents els conflictes representats.

A més, fem tallers matius amb un grup d'unes cinquanta dones que ens reunim periòdicament per aprofundir en la maternitat, violació, prostitució, opcions sexuals i plaer... i elaborem una metodologia d'educació popular.

També tenim en projecte organitzar uns tallers de sexualitat en col·laboració amb ANDEM, l'organització de mestres.

Bé, ja no t'atabalem més. Estereu cansades després de tantes representacions que heu fet Moltes gràcies i bona sort.

(Comissió de Butlletí)

INAUGURACIÓ
del BAR de
Ca la Dona

dia 2 de desembre
a les 12,30 h.

